

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 4. maj 2010
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2009-730-1050
Dok.: AKO40023

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 12 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Ungdomskriminalitet) (L 164), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 16. april 2010. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Line Barfoed (EL).

Lars Barfoed

/

Anne Kristine Axelsson

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 12 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Ungdomskriminalitet) (L 164):

”Kan ministeren garantere, at der ikke vil være 14-årige der bliver fængslet og reelt kommer i isolation, fordi der mangler pladser på sikrede institutioner?”

Svar:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 2 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget.

Spørgsmålet om etablering af det fornødne antal sikrede pladser på døgninstitutioner for unge under 18 år hører under Socialministeriet, som har udtalt følgende:

”Socialministeriet kan oplyse, at det er kommunerne som med kommunalreformen fra 1. januar 2007, har ansvaret for at sikre, at der er det nødvendige antal sikrede pladser. Dette følger af servicelovens § 67, stk. 3. Det følger desuden af servicelovens § 5, at regionsrådet efter aftale med kommunalbestyrelserne i regionen skal etablere sikrede døgninstitutioner.

De drøftelser sker i de såkaldte rammeaftaler, hvor kommuner og regioner drøfter og aftaler, hvorvidt der er behov for nye sikrede pladser og i givet fald hvor mange.

Som følge af disse drøftelser, blev det i rammeaftalerne for 2009 vedtaget at etablere 15 nye sikrede pladser. I forbindelse med finanslovsaftalen for 2008 blev der afsat 16 mio. kr. til nye sikrede pladser. De 16 mio. kr. har medfinansieret de 15 aftalte pladser.

10 af pladserne fra rammeaftalen for 2009 er på nuværende tidspunkt blevet etableret gennem ombygning af eksisterende institutioner. De resterende pladser afventer færdiggørelsen af en ny institution i Nordjylland, som forventes færdig i 2011.

Kommunerne og regionerne har i rammeaftalerne for 2010 besluttet at etablere yderligere 15 nye sikrede pladser. Pladserne vil blive oprettet i løbet af 2010, 2011 og 2012.

De indgåede rammeaftaler viser, at både kommuner og regioner har påtaget sig ansvaret med at tilpasse behovet for sikrede pladser til efterspørgslen efter disse.

Det skal dog i forbindelse med etableringen af de nye pladser medregnes, at der går en vis periode fra, at beslutningen om etablering af nye pladser er taget, til at pladserne er oprettet.

Som følge af Justitsministeriets lovforslag om nedsættelse af den kriminelle lavalder er der afsat midler til at etablere yderligere 24 nye sikrede pladser, mens der med Socialministeriets lovforslag om skærpelse af reaktionsmuligheder over for kriminalitetstruede børn og unge er afsat midler til yderligere 2 nye pladser.

Samlet set vil antallet af pladser blive forøget med i alt 56 pladser.

I Socialministeriets lovforslag om skærpelse af reaktionsmuligheder over for kriminalitetstruede børn og unge indgår desuden en ændring af finansieringsreglerne for unge på sikrede institutioner, der er i varetægtssurrogat eller afsoner en dom, med henblik på at motivere kommunerne til at forebygge, at unge placeres på sikrede institutioner og sikre, at der hurtigt findes et egnet afsoningssted efter afsagt dom for unge, der skal afsone på en åben institution. Denne ændring vil medvirke til at reducere behovet for sikrede plader.”

I de tilfælde, hvor unge lovovertrædere under 18 år alligevel må anbringes i et fængsel eller et arresthus, er der taget en lang række initiativer i Kriminalforsorgen med henblik på i videst muligt omfang at tage hensyn til de unges særlige behov og sikre, at de unge ikke anbringes steder, hvor der ikke er mulighed for samvær med andre indsatte. Der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 385 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 17. december 2009.

Der fremgår bl.a. følgende af besvarelsen af spørgsmål nr. 385 (Alm. del):

”3. For så vidt angår spørgsmålet om behandlingen i fængsler og arresthuse af de unge lovovertrædere, der ikke kan anbringes andre steder, har Direktoratet for Kriminalforsorgen oplyst, at retningslinjerne for anbringelse af unge frihedsberøvede indtil januar 1999 var således, at 15-17-årige varetægtsarrestanter i Københavnsområdet blev placeret på en særlig afdeling i Blegdamsvejens Fængsel. Unge, der skulle afsone i åbent fængsel, blev anbragt på en særlig afdeling adskilt fra voksne i Statsfængslet på Søbysøgaard, og unge, der skulle afsone i lukket fængsel, blev som udgangspunkt anbragt i Statsfængslet i Ringe, som fortrinsvis er beregnet til unge.

Erfaringerne med denne ordning viste, at placering på de særlige ungdomsafdelinger i Blegdamsvejens Fængsel og Statsfængslet på Søbysøgaard var forbundet med store ulemper for de unge. Dette skyldes bl.a., at der kun var et meget lille antal unge anbragt i fængsler og arresthuse, og at der som følge heraf kun var ganske få unge anbragt på navnlig ungeafdelingen på Statsfængslet på Søbysøgaard. De unge følte sig derfor ofte isolerede i forhold til de øvrige indsatte. Yderligere havde de unge ofte vanskeligt ved at fungere sammen, fordi de tilhørte indbyrdes uenige grupperinger, og de kunne derudover have dårlig indflydelse på hinanden. Da anbringelse skulle ske på de særlige afdelinger, blev de unge ofte placeret med stor afstand til deres hjemegn og kunne som følge heraf have vanskeligheder med at modtage besøg. Dette var u hensigtsmæssigt, idet de unge har brug for så meget tilknytning til familien som muligt.

Det blev derfor i 1998 besluttet at nedlægge de særlige afdelinger for unge i Statsfængslet på Søbysøgaard og Blegdamsvejens Fængsel. Endvidere blev kriterierne for anbringelse og behandling af de unge ændret.

I bekendtgørelse nr. 390 af 17. maj 2001 om behandlingen af 15-17-årige, der anbringes i Kriminalforsorgens institutioner, er der fastsat regler, som skal sikre, at unge beskyttes mod uheldig påvirkning fra voksne. Efter bekendtgørelsen gælder det generelt, at hvis en institution modtager en ung varetægtsarrestant eller domfældt, skal man snarest muligt søge at etablere et særligt behandlingsprogram for den pågældende for eksempel i form af undervisnings- eller aktiveringstilbud.

Ved placeringen af unge varetægtsarrestanter skal der efter bekendtgørelsen tages hensyn til institutionens aktuelle belægssammensætning og mulighederne for at iværksætte særlige behandlingsprogrammer. Den unge skal placeres på en afdeling, hvor hensynet til at beskytte den unge mod uheldig påvirkning fra medindsatte bedst tilgodeses, og den unge må ikke uden godkendelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen dele opholdsrum med indsatte over 17 år. Personalet skal løbende overveje, om der er indsatte, som den unge kan have fællesskab med, og hvis dette ikke er muligt i den pågældende institution, skal det overvejes at overføre den unge til en institution, hvor dette kan lade sig gøre.

Unge varetægtsfængslede fra Københavnsområdet placeres på en afdeling i Vestre Fængsel, hvor de kan skærmes i forhold til de øvrige indsatte, og hvor de har mulighed for egen gårdtur og eget fællesskab. Der er tilknyttet en pædagogisk assistent samt særlig socialrådgiver- og lærerbistand til afdelingen, og de unge har også derudover bedre faciliteter på denne afdeling end på den ovennævnte afdeling i Bleg-

damsvejens Fængsel, hvor de tidligere var anbragt, herunder adgang til en gymnastiksal og et opholdsrum, hvor man samler de unge hver dag.

Unge, som skal afsone en fængselsstraf i fængsel, anbringes som udgangspunkt i åbent fængsel. Ved anbringelsen placeres den unge efter en konkret vurdering på en afdeling, hvor fællesskab med de øvrige indsatte er i overensstemmelse med den pågældendes tarv, og hvor hensynet til at beskytte den unge mod uheldig påvirkning bedst tilgodeses. Institutionen er forpligtet til at føre et særligt tilsyn med de unge og herunder være opmærksom på, at den unge ikke udsættes for uheldig påvirkning fra medindsatte. Institutionen skal mindst hver 14. dag drøfte den unges forhold og vurdere, om der er grundlag for at foretage ændringer med hensyn til placering.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har desuden etableret en ordning, som gør det muligt at anbringe unge i en særlig afdeling med personale, der er uddannet til at tage sig af dem. Kriminalforsorgen har således åbnet en særlig afdeling i Statsfængslet i Jyderup for unge, der skal afsone i åbent fængsel. Afdelingen blev taget i brug den 1. september 2009, og de unge kan udover egne aktivitetsrum tilbydes socialpædagogisk støtte i form af en tværfaglig indsats, idet der til afdelingen udover uniformeret personale er knyttet socialpædagoger, psykologer, socialrådgivere og andre relevante fagpersoner. Med disse tilbud forventer Kriminalforsorgen at kunne imødekomme de særlige behov hos de unge og mindske de ulemper, der som nævnt ovenfor kan være ved placering på særlige ungdomsafdelinger.

Unge, der skal afsone i lukket regi, anbringes fortrinsvis i en særlig afdeling for unge i Statsfængslet i Ringe. Unge over 17 år med et særligt behandlingsbehov, som ikke skønnes at ville dominere de yngre, kan efter en konkret vurdering også anbringes på afdelingen.

Målet for ungeafdelingen i Statsfængslet i Ringe er at sikre en hensigtsmæssig og ordentlig afsoning for den lille gruppe unge, som ikke kan rummes andre steder. Desuden er målet at yde en individuel pædagogisk indsats i forhold til den enkelte, i det omfang det er muligt under de givne forhold og tidsmæssige rammer. Udover fængselsbetjente er der knyttet særligt behandlingspersonale, skolelærer og beskæftigelsespersonale til afdelingen. Afdelingen blev etableret i samarbejde med det daværende Fyns Amt, og som samarbejdspartner indgår også en åben døgninstitution, hvor de unge kan anbringes i udslusning fra fængslet.”